

Redaktörerna har ordet

I DET HÄR numret av Sociologisk Forskning presenterar vi sex stycken forskningsartiklar. I artikeln "Commitment and control. Teamwork as management tool in a welfare state bureaucracy" visar Kerstin Jacobsson och Katarina Hollertz hur teamwork fungerar som en subtil styrmekanism inom offentlig sektor. Artikeln utgår från en omfattande etnografisk studie av verksamheten vid Försäkringskassans lokalkontor och belyser hur normativ kontroll sprider sig i organisationen genom teamwork. I individuella intervjuer uttryckte däremot vissa handläggare en oro för att betraktas som för strikta. Författarna uppmärksammar det faktum att ingen kritik framfördes i de kollektiva arbetsprocesserna, vilket visar på en stark normativ kontroll inom verksamheten. I artikeln "#Metoo. En kamp för socialt erkännande och rättvisa" gör Emma Engdahl, Maria Nyman och Hans Ekbrand en innehållsanalys av vittnesmål från 65 svenska #metoo-upprop. I vittnesmålen framkommer, menar författarna, fyra typer av social missaktning: fysiska och psykiska övergrepp, förnedring eller kränkning, rättsberövande och epistemisk orättvisa. I artikeln diskuteras sexuella trakasserier som "manlig samhandling", det vill säga att en man agerar inför en publik som ger bifall till förövaren. Författarna konstaterar att "#Metoo-rörelsen lyckades skapa ett retoriskt rum där vittnesmål om denna typ av förnedringar eller kränkningar trots detta kunde uttryckas och bli förstådda". Torbjörn Bildtgård, Marianne Winqvist och Peter Öberg utgår i artikeln "The dyad is not enough. Third-party mediation as a precondition for cohesion in long-term step relationships" från retrospektiva livslopsintervjuer med äldre föräldrar som uppfostrat både biologiska barn och styvbarn. En av deras slutsatser är att forskningen om mellangenerationella relationer i åldrande styvfamiljer bör ta hänsyn till den särskilda roll som en "tredje part" ofta spelar för hur dessa relationer utvecklas över tid.

Simon Härnbro, Marcus Herz och Magnus Dahlstedt analyserar i artikeln "Social tjänst till salu. Om socialt arbete i upphandlingens tid" hur socialarbetare som utför upphandlade tjänster beskriver sitt arbete. Författarna visar att socialarbetarna "beskriver både sig själva och klienterna som *passiva* i relation till upphandlingens logik". En slutsats i artikeln är att upphandlingarna skapar "en *hierarki* av olika former av socialt arbete", där det kortsiktiga, specialiserade och avgränsade sociala arbetet är det som görs möjligt genom upphandlingarna, medan annat socialt arbete tenderar att ges lägre prioritet. Artikeln "Dokumentationens roll för klientskapande processer i äldreintat socialt arbete. Spelar utlandsfödd bakgrund, kön och ålder någon roll?" av Anna Olaison, Maricel Knechtel, Sandra Torres och Emilia Forssell utgår från en analys av socialtjänstens akter. I texten diskuteras den betydelse bakgrund (inrikes eller utrikes född), kön och ålder har för både hur biståndshandläggare motiverar sina beslut och hur insatstyper fördelas till äldre personer. Författarna konstaterar: "Det reser oundvikligen frågan om utrikesfödda och män i större utsträckning än inrikes födda och kvinnor får

förlita sig på anhörigas informella insatser för att få sina omsorgsbehov tillgodosedda”. I artikeln ”Transnationalism, integration och etnisk organisering. En studie av svenska etniska organisationer i ljuset av civilsamhällets omvandling” uppmärksammar Olle Frödin och Axel Fredholm frågan om vilken roll transnationella aktiviteter spelar för dagens civilsamhälle. Analysen utgår från en totalundersökning av 52 riksförbund som fått bidrag från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). Författarna menar att det går att det bland de etniska organisationerna i Sverige går att se en rad olika uttryck för en politisk transnationalisering som många gånger varierar beroende på migrantgruppernas förhållande till staten i ursprungslandet.

I numret finns även tre recensioner av fyra aktuella böcker. Håkan Thörn tar upp två nyutkomna böcker i sin recension: Sven-Axel Månssons och Svante Lundbergs *Den politiska generationen. Kontinuitet och förändring 1968–2018* (2021) samt Kjell Östbergs *Folk i rörelse. Vår demokratis historia* (2021). Thörn lyfter fram att Kjell Östbergs bok ger en ”imponerande överblick” av den tidigare forskning som bedrivits ”om sociala rörelers betydelse för det moderna svenska samhällsbygget”. Han menar att boken är starkast i skildrandet av ”mobiliseringen före rösträttsreformen”, medan den del som berör tiden efter 1945 är svagare. Sven-Axel Månssons och Svante Lundbergs bok beskriver Thörn som ”relativt unik” inom forskningen om sociala rörelser, eftersom den bygger på återkommande intervjuer med aktivister under en lång tidsperiod. Thörn menar att det blir tydligt att ”68-revolten faktiskt var paradigmatisksk för den aktivism som följde under de följande fem decennierna” men ställer sig samtidigt frågande till varför författarna inte ägnar ”det dynamiska mötet mellan den politiska och kulturella revolten” större utrymme. Tomas Berglund beskriver antologin *Klass i Sverige. Ojämligheten, makten och politiken i det 21:a århundradet* (2021) – med Daniel Suhonen, Göran Therborn och Jesper Weithz som redaktörer – som en ”imponerande kraftsamling” som kastar ljus på olika aspekter av klass och ojämlikhet. Berglund saknar emellertid begreppet exploatering i boken, det vill säga en diskussion om ”det överutnyttjande av kroppar, själar och livsmiljöer som präglar dagens kapitalistiska produktion”, något som redan Marx menade gav utrymme för såväl kamp som politik. Charlotta Holmström skriver i sin recension av Lena Gunnarssons *Samtyckesdynamiker. Sex, våldtäkt och gråzonen däremellan* (2020) att ”frågan om samtycke kan framstå som enkel och tydlig i den politiska debatten och i diskussionerna om lagstiftning” men att forskningen om samtycke och samtyckeskultur är mer komplex än så. Hon beskriver Lena Gunnarssons ansats som ”ambitiös” och menar att studiens styrka är ”rikedomen i det empiriska materialet” som studiens styrka men menar samtidigt att analyserna ibland inte är stringenta nog.

Vi vill även uppmana er att sända oss era artikelmanus, forskningsnotiser, förslag på recensioner och gärna idéer för framtida temanummer. Sociologisk Forskning publicerar bidrag på svenska och övriga skandinaviska språk samt på engelska. Sociologisk Forskning tillämpar anonymiserad kollegial granskning (*double blind peer review*) och alla artiklar publiceras med omedelbar öppen tillgång (*open access*) på tidskriftens hemsida.

Lena Sobl och Magnus Wennerhag
Redaktörer för Sociologisk Forskning